

Naturvårdsverket

106 48 STOCKHOLM

2025-12-22

registrator@naturvardsverket.se

Remiss av Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt på hjortdjur, NV-10453-22

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat förbundet, välkomnar Naturvårdsverkets förslag till riktlinjer för beslut om skyddsjakt efter hjortdjur. Svaret är uppdelat i övergripande synpunkter respektive detaljerade synpunkter där de senare refererar till specifikt avsnitt.

Övergripande synpunkter

Naturvårdsverket levererat ett i stora drag balanserat underlag vilket belyser relevanta delar att beakta. Skyddsjakt efter hjortvilt, väcker ofta starka känslor. Antingen yttrar sig dessa hos sökande vid avslag eller hos indirekt berörda angränsande jakträttshavare vid ett beviljande då de anser det påverkar deras viltförvaltning negativt. Att finna en balans i rättigheter och skyldigheter som går att kommunicera är därmed en grannlaga uppgift.

Förbundet saknar dock ett övergripande resonemang om möjligheter till undantag från JF 16 § vilken reglerar tider för jakt- och jaktträning med hund. Denna möjlighet, vilken rätt hanterad, utgör en störning och kan i enskilda fall kan vara en annan lämplig lösning än letala metoder. Hundanvändning utanför ordinarie tider ställer givetvis höga krav på förare och hund och bör förknippas med regler och krav vid utförandet. Krav på munkorg kan tex vara en del i beslut.

En aspekt som är viktig att beakta är dokumentation av skadan inför beslut. Här menar förbundet att Länsstyrelsernas befintliga system med Geofoto vilket normalt används för kontroll vid stödansökningar även skulle kunna vara ett utmärkt stöd för dokumentation av skada.

Vidare önskar förbundet att Naturvårdsverket överväger tillämpningen av den metodik syftande till kvantifiering av skador på gröda vilken avrapporterades nyligen även om den specifikt rörde vildsvin. En intressant metoden som bör kunna utvecklas även för andra arter. Kan därmed utgöra ett bra och objektivet underlag då ansökan om skyddsjakt provas.

Aktuellt dokument rör ju inte skydds jakt på enskilt initiativ med stöd av bilaga 4 JF. Då förbundet är kritiskt till de generösa reglerna där rörande hjortvilt anser vi även att en populärversion av detta dokument skulle kunna ge vägledning för enskilda i vilka rekvisita som bör anses vara uppfyllda för att skydds jakt ska anses vara motiverat.

Detaljerade synpunkter

2.2 Begränsad rådighet vid jakt på älg och kronhjort

Förbundet noterar att Naturvårdsverket för ett resonemang om skadeproblematik under *senvintern* och uppmanar skötselområdena att beakta detta genom att hålla ett par djur i plan för detta ändamål. Förbundet menar tanken vara god men funderar över ordvalet *senvintern* då ordinarie jakttid för älg slutar 31/1 och för kronvilt (hind och kalv) 28(29)/2. Skadeproblematik som debuterar efter dessa tider för respektive art ligger således utanför skötselområdets direkta rådighet.

3.3 Generösare tillämpning för hjortdjur

I andra stycket nämns rådjur och dovhjort som arter med allmän jakttid. Då Naturvårdsverket i dokumentet förespråkar inriktningen av skydds jakt mot årskalv av respektive art bör här även kronhjorten omnämnas då årskalven utanför kronskötselområde omfattas av allmän jakttid 16/8-31/1. Hantering inom kornskötselområde berörs ju separat i detta dokument. I sista stycket förs ett resonemang om kopplingen mellan skydd enligt naturvårdsdirektiven och skydds jaktens inverkan på populationer. Denna koppling i realiteten saknas för många arter då direktiven inte justerats på flera decennier. Flera listade arter hyser mycket starka populationer men att skydds jakt efter dem kräver tydligare motiveringar i beslut utifrån kopplingen till direktiv. Avvägningen torde därmed i högre grad koppla mot populationspåverkan medan motiveringarna i beslut behöver vara mer fullödiga.

4.4 Gynnsam bevarandestatus

Här återkommer vad som framförts under punkten 3.3 rörande bristande koppling mellan direktiv och nuvarande populationsstatus. Exempelvis omfattas flera listade arter i Bilaga 4 JF (skydds jakt på enskilds initiativ) där några direkta skillnader på kravställd problembild inte enkelt kan utläsas. EU-direktivens krav ska tillgodoses men arternas respektive populationsstatus bör väga tyngre i en bedömning så länge juridiska baskrav kan följs.

5.1.1 Typ av betesskador

I sista meningen lyfts RASE-arterna fram. Samlad expertis anför att skogsskötseln är en viktigare faktor för dessa arters potential att utvecklas i produktionsskogarna än ett hämmande viltbete. Om dessa arter överhuvudtaget ska omnämnas bör meningen kompletteras med detta.

5.1.2 Särskilt skadedrabbade områden

I andra stycket, första meningen, används begreppet *återföryngring*. Detta bör ändras till återbeskogning alternativt föryngring.

Förbundet vill särskilt påpeka att vi anser att Naturvårdsverket för ett klokt resonemang i detta stycke och därtill slutsatserna i sista meningen.

5.2 Alvarlig skada

I första stycket, andra meningen, redogörs för skillnaden mellan grödor och skog avseende tidsperspektivet. Det stämmer givetvis att finns stora skillnader men även för vissa fleråriga grödor kan skador ackumuleras. Detta gäller kanske framför allt vall men även energigrödor vilka kan ha rotationstider på upp till 15 år.

5.2.1 Ungskog

I det inledande stycket förs ett kort resonemang om andra orsaker till plantavgångar än vilt. Förbundet anser det bra att frågan lyfts men anser Naturvårdsverket vara alltför försiktiga i sin problembeskrivning. Exempelvis genomför Skogforsk "Föryngringskollen" vars sentida resultat visar på mycket stora plantavgångar men där en mycket låg andel kan hänföras till klövvilt. Förbundet anser att detta behöver belysas ytterligare då beslut om skyddsjakt övervägs som åtgärd. Rörande påföljande punktlista i detta avsnitt anser förbundet att punkten 2 kompletteras med röjning vid sidan om gallring samt att sidokottsbete stryks ur punkten 3 då detta inte är en skada.

5.3 Annan lämplig åtgärd

Förbundet anser det bra att Naturvårdsverket lyfter vikten av ståndortsanpassad skogsskötsel. Detta ur ett helhetsperspektiv av trädslagsval, föryngringsmetod och skötselmetodik. Denna parameter belyses alltför sällan som en drivande faktor i en förstärkt problembild och det är framsynt av Naturvårdsverket att lyfta frågan.

6.1 Allmänt om skador på gröda orsakade av hjortdjur.

I första stycket andra meningen refereras enbart till *viltet* rörande en förstärkt problembild i anslutning till skyddande skog. Här hade det varit bra att förtydliga att det rör just klövviltet då vildsvinen har samma beteende som hjortviltet. Problembilden är den omvända med annat vilt såsom stora betande fåglar för vilka skogen utgör ett hot i form av skydd för predatorer. Även om detta dokument endast omfattar hjortvilt så skulle en mening om skillnaderna i beteende mellan artgrupperna bidra till ökad förståelse. Sista meningen i detta avsnitt exkluderar storfågel vilka för många lantbrukare i ett öppnare landskap är ett större, och snabbt växande, problem.

6.3.1 Skrämsel

I detta avsnitt bör vår synpunkt från de övergripande synpunkterna rörande hundtider arbetas in. Att via ansökan kunna få dispens att riktat släppa en hund med kort förföljande

efter hjortvilt i en skadeutsatt gröda genererar sannolikt en större skrämseleffekt än skyttet av enstaka individer. Dispenser kan med fördel förknippas med lämpliga krav på hundens lämplighet och förarens ansvar men även exempelvis krav på munkorg. Förbundet menar att denna möjlighet bör resoneras kring och omfattas av detta avsnitt.

I sista stycket används ordvalet *angriper* för att beskriva hur viltet tar sig ut i grödorna. Förbundet anser ordvalet olyckligt då odlingslandskapet de facto är en del av viltets naturliga habitat. Detta bör justeras till en mer neutral och inte så värdeladdad beskrivning.

7. Jakt under hela dygnet med särskilda hjälpmedel

I första stycket, andra meningen, återkommer begreppet *angriper*. Se resonemang ovan under punkten 6.3.1.

8.1 Möjligheter för speciella situationer

I femte stycket anges jägare anslutna till NVR som en tänkbar målgrupp för utförande av på myndighet beslutad skyddsjakt enligt 7 §. Förbundet är kritiskt till detta annat än i undantagsfall såsom särskilt utbildade ekipage för spårning av stora rovdjur. Rörande beslut om klövvilt finner vi det olämpligt. Eftersöksjägare anslutna till NVR åtnjuter ett högt förtroende bland både allmänhet och i jägarled för sitt viktiga arbete. Då ett beslut om skyddsjakt efter hjortvilt med stöd av 7 § sannolikt medför konflikter rörande viljeinriktning så riskerar en sammanblandning av uppdrag skada förtroendet för kärnuppdraget och dess utsedda.

10. Avlivning av vilt enligt 9 § jaktlagen

I första stycket ges exempel på situationer då denna ventil kan komma att användas. Ett av de vanligare fallen kopplat mot hjortvilt, vilket saknas, torde vara då exempelvis älgar fastnar mellan viltstängsel och inte kan skrämmas ut utan att orsaka fara för trafikanter.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Carl-Johan Djurstedt-Holm
Generalsekreterare

Anders Nilsson
Riksjaktvårdskonsulent